

דִּילְמָא צְלוּתָא הָיִית אָמַר, אִו מְרַחֵיש בְּתַלְמוּדָךְ.
 אָמַר לֹוֹן, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְדִין לְכוּ לְבַךְ זְכוּ.
 אָבֵל אִימָא לְכוּ. יוֹמָא חַד הָיִינָא אָזִיל בְּאַרְחָא,
 אֲשַׁבְחָנָא חַד בַּר נָשׁ, וְאַקְדִּימָנָא לִיה שְׁלָם.
 וְהָהוּא גַבְרָא הָוָה לְסָטִים, וְקָם עָלֵי, וְצַעַר לִי.
 וְאַלְמָלֵא דְאַתְתְּקַפְנָא בִּיה אֲצַטְעָרְנָא. מִהָהוּא יוֹמָא
 נְדַרְנָא, דְלֹא לְאַקְדָּמָא שְׁלָם, בַּר לְבַר נָשׁ זַפְאָה.
 אֲלֵא אִי יְדַעְנָא בִּיה בְּקַדְמוּתָא, בְּגִין דִּיכִיל לְצַעְרָא
 לִי, וְיִתְתַקַּף בִּי בְּחִילָא. בְּגִין דְאַסִּיר לְאַקְדָּמָא שְׁלָם
 לְבַר נָשׁ חֲתִיבָא. דְכָתִיב, (ישעיה מט) אִין שְׁלָוִם אָמַר
 יִי לְרַשָּׁעִים.

וְהָהוּא שְׁעָתָא דְחַמִּינָא לְכוּ, וְיַהֲבִיתוּ לִי שְׁלָם וְלֹא
 אֲתִיבָנָא לְכוּ. חֲשִׁידְנָא לְכוּ. בְּגִין דְלֹא
 חַמִּינָא בְּכוּ מַצּוּה דְאַתְחִזִּי לְבַר. וְהָיִינָא כְּמוּ כִּן

לשון הקודש

אם הפרתנו פראשונה, משום שיכול
 לצער אותי ויתגבר עלי בכת, משום
 שאסור להקדים שלום לאיש רשע,
 שכתוב (ישעיה מט) אין שלום אמר ה'
 לרשעים.

ואזתה השעה שראיתי אתכם ונתתם
 לי שלום ולא השבתי לכם, חשדתי
 אתכם, משום שלא ראיתי בכם מצוה
 שנגראת בחוץ, וכמו כן הייתי חוזר על

אמר לו רבי יוסי, אולי היית אומר
 תפלה או מרחיש בתלמודך. אמר להם,
 הקדוש ברוך הוא ידון אתכם לבך זכות.
 אבל אמר לכם, יום אחד הייתי הולך
 בדרך, מצאתי איש אחד והקדמתי לו
 שלום, ואותו איש היה שודד, וקם עלי
 וצער אותי, ואלמלא שהתגברתי עליו
 הצטערתי. מאותו יום נדרתי שלא
 להקדים שלום, רק לאדם צדיק, אלא

מִהַדְרַת תְּלֻמוּדָאֵי. אֲבָל הַשְּׁתָּא דְחִמְינָא בְּכוּ דְאֵתוּן
וּפְאִין, הָא אֲרַחָא מִתְתַּקְנָא קִדְמִי.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים עג) מִזְמוֹר לְאֶסְפָּה אֶךְ טוֹב לְיִשְׂרָאֵל
אֱלֹהִים לְבָרִי לְבָב. הָא חֲזִי, קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
עָבַד יְמִינָא וְעָבַד שְׂמָאלָא, לְאַנְהָנָא עֲלֵמָא. חַד אֶקְרִי
טוֹב וְחַד אֶקְרִי רָע. וּבִתְרִין אֵלִין אֲתַכְּלִיל בֵּר נֶשׁ,
וְאֲתַקְרִיב בְּכֻלָּא.

וְהֵהוּא רַע דְאִיהוּ שְׂמָאלָא, אֲתַכְּלִילוּ בֵּיה עֲמִין
עוֹבְדֵי עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, וְאֲתִיְהִיב
בְּסִטְרָא דְלַחוֹן. בְּגִין דְאֵינוֹן עֲרִלִי לְבָא, וְעֲרִלִי
בְּשָׂרָא, וְלֹאֲסַתְאַבָּא בֵּיה. אֲבָל בְּיִשְׂרָאֵל מַה כְּתִיב,
אֶךְ טוֹב לְיִשְׂרָאֵל.

וְאִי תִימָא לְכַלְהוּ, לָאוּ. אֵלָא לְאֵינוֹן דְלֹא אֲסַתְאַבֵּי
בְּתַדִּי הֵהוּא רָע. דְכְתִיב, לְבָרִי לְבָב. בְּגִין דְדָא

לשון הקודש

נְכַלְל הָאָדָם, וְהִתְקַרַב בְּכָל.
וּבְאֹתוֹ הָרַע, שֶׁהוּא הַשְּׂמָאל, נְכַלְלוּ
עֲמִים עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת וְנִתְּנָן בְּעַד
שְׁלָהֶם, מִשּׁוּם שֶׁהֵם עֲרִלִי לֵב וְעֲרִלִי בְּשָׂר
וְלֹהֲטָמָא בּוּ. אֲבָל בְּיִשְׂרָאֵל מַה כְּתוּב?
אֶךְ טוֹב לְיִשְׂרָאֵל.

וְאֵם תֹּאמַר, לְכָלֶם? לֹא, אֵלָא לְאוֹתָם
שְׁלֵא נִטְמָאִים עִם אוֹתוֹ הָרַע, שְׁכַתּוּב

תְּלֻמוּדֵי, אֲבָל עֲכָשׁוּ שְׂרָאִיתִי אֲתַכֶּם
שְׂאֵתֶם צְדִיקִים, הִנֵּה הַדְרֵךְ מִתְתַּקְנָת
לְפָנֵי.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים עג) מִזְמוֹר לְאֶסְפָּה אֶךְ
טוֹב לְיִשְׂרָאֵל אֱלֹהִים לְבָרִי לְבָב. בֹּא
רְאֵה, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֹשֶׂה אֶת הַיְמִין
וְעֹשֶׂה שְׂמָאל לְהַנְהִיג אֶת הָעוֹלָם. אַחַד
נִקְרָא טוֹב, וְאַחַד נִקְרָא רָע. וּבִשְׁנֵי אֵלֹה

טוב וְדָא רַע. טוֹב לְיִשְׂרָאֵל בְּלַחֲזוֹדֵייהוּ, וְרַע לְעַמּוּן
 עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת. אֲךָ טוֹב לְיִשְׂרָאֵל, בְּגִין
 לְאֲדַבְּקָא בֵיהּ. וּבְהֵאֵי אֲתִדְבְּקוּ יִשְׂרָאֵל, בְּרוּזָא עֲלָאָה,
 בְּרוּזָא דְמְהֵימְנוּתָא, לְמַתְוֵי כֻלָּא חַד.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זַכָּאִין אַנְן, דְּלֹא שִׁבְשַׁנָּא בְךָ. וְהָא
 קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא שְׂדֵרְךָ לְגַבְנָן. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
 בְּגִין דְּטוֹב הוּא לְיִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל אֵית לֹון חוֹלְקָא
 בְּעֵלְמָא דִין וּבְעֵלְמָא דְאֵתֵי. לְמַחְמֵי עֵינָא בְּעֵינָא חִיזוּ
 יְקָרָא. בְּמָה דְכָתִיב, (ישעיה נב) **כִּי עֵין בְּעֵין יִרְאוּ בְּשׁוּב**
יְי צִיּוֹן. בְּרוּךְ יְי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: (ע"ב פרשת מקץ).

פְּרַשְׁת וַיִּגַּשׁ אֵלָיו

וַיִּגַּשׁ אֵלָיו יְהוּדָה וְגו', רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח, (ישעיה ס) **כִּי**
אֵתָה אָבִינוּ כִּי אֲבָרְתָם לֹא יִדְעֵנוּ וַיִּשְׂרָאֵל לֹא
יִבְרָנוּ אֵתָה ה' אָבִינוּ גּוֹאֲלֵנוּ מֵעוֹלָם שְׂמֹךְ. הָאֵי קָרָא

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

לְיִשְׂרָאֵל, יֵשׁ לְיִשְׂרָאֵל חֶלֶק לְעוֹלָם הַזֶּה,
 וּבְעוֹלָם הַבָּא לְרֵאוֹת עֵין בְּעֵין אֵת מְרָאָה
 הַכְּבוֹד, בְּכַתּוּב (ישעיה נב) **כִּי עֵין בְּעֵין**
יִרְאוּ בְּשׁוּב ה' צִיּוֹן. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן
וְאָמֵן.

פְּרַשְׁת וַיִּגַּשׁ אֵלָיו

וַיִּגַּשׁ אֵלָיו יְהוּדָה וְגו'. רַבִּי אֶלְעָזָר
 פָּתַח, (ישעיה ס) **כִּי אֵתָה אָבִינוּ כִּי**

לְבָרֵי לֵבָב, מְשׁוּם שֶׁזֶה טוֹב וְזֶה רַע. טוֹב
 לְיִשְׂרָאֵל לְבָדְם, וְרַע לְעַמּוּם עוֹבְדֵי
 כּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת. אֲךָ טוֹב לְיִשְׂרָאֵל בְּרֵי
 לְהִדְבֵק בּוֹ, וּבְזוֹה נִדְבְּקוּ יִשְׂרָאֵל בְּסוּד
 עֲלִיּוֹן, בְּסוּד הָאֱמוּנָה, שֶׁהַכֹּל יִהְיֶה אַחֲדָה.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֲשֶׁרִינוּ שְׁלֹא טְעִינוּ בְךָ,
 וְהָרֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלַח אוֹתְךָ
 אֵלֵינוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מְשׁוּם שֶׁטוֹב הוּא

אִיִּקְמוּהָ, אֲבָל תָּא חַיִּי, כִּד בְּרָא קִדְשָׁא בְּרִידָא תּוּא
עֲלֵמָא, כֹּל יוֹמָא וְיוֹמָא, עֶבֶד עֲבִידתָּא בְּדָקָא חַיִּי.
בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא כְּמָה דְאַעֲטְרִיד. בִּיּוֹן דְאַתָּא יוֹמָא
שְׁתִּיתָּאָה וְאַעֲטְרִיד לְמַבְרִי אָדָם, אָתָּת אֹרִייתָא
קַמִּיהָ. אָמְרָה (קַמִּי קִדְשָׁא בְּרִידָא תּוּא). הָאִי אָדָם דְאַתָּת (דף רה ע"ב)

בְּעֵי לְמַבְרִי, זְמִין הוּא לְאַרְגֵּזָא קַמְדָּ. אֲלֵמְלָא לָא
תְּאַרִיד רֻגְזָדָּ, טַב לִיהָ דְלָא יתְּבַרִי. אָמַר לָהּ קִדְשָׁא
בְּרִידָא תּוּא, וְכִי לְמַנְנָא אֶתְקַרִינָא אַרְדָּ אִפְסִים.

אֲלָא, כֹּלָא בְּאֹרִייתָא אֶתְבַּרִי, וְכֹלָא בְּאֹרִייתָא
אֶשְׁתַּכְּלָל. בְּגִין דְעַד לָא בְּרָא קִדְשָׁא בְּרִידָא
הוּא עֲלֵמָא, אֶתּוֹן כֹּל אֶתּוֹן קַמִּיהָ, וְעָאלוּ כֹּל חַד
וְחַד לְמַפְרַע.

עָאֲלַת תִּיּוֹ. אָמְרָה קַמִּיהָ, רְעוּתְדָּ לְמַבְרִי בִי
עֲלֵמָא, אָמַר לָהּ לָאוּ, דְבִדָּ זְמִינִין כְּמָה

לשון הקודש

הוא להרגיז לפגוע. אלמלא לא תאריך
רגזך, טוב לו שלא יברא. אמר לה
הקדוש ברוך הוא: וכי להנחם נקראתי
ארך אפנים?

אלא הכל נברא בתורה והכל נתקן
בתורה, משום שבטרים ברא הקדוש
ברוך הוא את העולם, באו לפגוע כל
האותיות, ונכנסו כל אחת למפרע.
נכנסת תי"ו, אמרה לפגוע: רצונך

אברהם לא ידענו וישראל לא יכירנו
אתה ה' אבינו נאלנו מעולם שמך.
הפסוק הזה פירשוהו. אבל בא ראה,
כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם,
כל יום ויום עשה מעשהו פראוי בכל
יום ויום כמו שאריך. ביון שבא היום
הששי והאריך לברא אדם, באה לפגוע
התורה. אמרה ולפני הקדוש ברוך הוא:
האדם הזה שאתה רוצה לברא, עתיד

צְדִיקָא לְמִימַת, דְּכִתִּיב, (יחזקאל ט) וְהִתְוַיַּת תָּוּ עַל
מְצָחוֹת הָאֲנָשִׁים וְגו'. וְתַנִּינֵן, דְּכִתִּיב וּמִמְקוֹדָשֵׁי תַחֲלוֹ.
אַל תִּקְרִי מִמְקוֹדָשֵׁי, אֲלָא מִמְקוֹדָשֵׁי. וּבְגִין כֹּד עֲלָמָא
לָא יתְבַרֵי בְךָ.

עֲאֵלוּ תִלַּת אֲתוּוֹן, שִׁי"ן, קו"ף, רי"ש, כָּל חַד וְחַד
בְּלַחֲדוּדֵי. אָמַר לְהוּ קְדָשָׁא בְרִידָּהּ הוּא, לָאוּ
אֲתוּוֹן כְּדָאֵי לְמַבְרֵי בְכוּ עֲלָמָא, דְּהָא אֲתוּוֹן אֲתוּוֹן
דְּאֲתִקְרִי בְכוּ שְׁקַר, וְשְׁקַר לָאוּ אִיהוּ כְּדָאֵי לְמִוּקַם
קַמָּאֵי, וְהָא אוּקְמוּהָ.

וְעֵלוּ פ"א צד"י, וְכֵן בְּלֵהוּ, עַד דְּמָטוּ אֲתוּוֹן לְאֵת
כ"ף. בִּיּוֹן דְּנִחַת כ"ף מֵעַל כְּתָרָא, אֲוֹדְעֵנּוּ
עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי וכו', עַד דְּאֲתִקְיִים בְּלָא בָּאֵת בִּי"ת,
דְּאִיהוּ סִימֵן בְּרָכָה, וּבִיּוֹת אֲשֶׁתְּכֻלָּל עֲלָמָא וְאֲתִבְרֵי.

לשון הקודש

אֵת הָעוֹלָם, שְׁהָרֵי אֲתוּוֹן הָאוֹתִיּוֹת
שְׁנַקְרָא בְּכֵן שְׁקַר, וְהַשְׁקַר אִינוּ כְּדָאֵי
לְעַמֵּד לְפָנֵי, וְהִנֵּה פִרְשׁוּהָ.
וְנִבְנְסוּ פ"א צד"י, וְכֵן כָּלָן, עַד שֶׁהִגִּיעוּ
הָאוֹתִיּוֹת לְאוֹת כ"ף. בִּיּוֹן שִׁירְדָה כ"ף
מֵעַל הַכְּתָר, הִוְדְעֵנּוּ עֲלִיוֹנִים
וְתַתְּוֹנִים וכו', עַד שֶׁהִכַּל הַתְּקִיִּים בָּאוֹת
בִּי"ת, שֶׁהִיא סִימֵן בְּרָכָה, וְכֵה
הַשְׁתַּכְּלָל הָעוֹלָם וְנִבְרָא.

לְבָרָא בִּי אֵת הָעוֹלָם? אָמַר לָהּ: לֹא,
שְׁבֵד עֲתִידִים בְּמָה צְדִיקִים לְמוֹת,
שְׁכָתוֹב וְהִתְוַיַּת תּוּ עַל מְצָחוֹת הָאֲנָשִׁים
וְגו'. וְשִׁנִּינוּ, שְׁכָתוֹב וּמִמְקוֹדָשֵׁי תַחֲלוֹ,
אַל תִּקְרִי מִמְקוֹדָשֵׁי אֲלָא מִמְקוֹדָשֵׁי.
וּמִשׁוּם כֹּד הָעוֹלָם לֹא יִבְרָא בְךָ.
נִבְנְסוּ שְׁלֹשׁ הָאוֹתִיּוֹת שִׁי"ן קו"ף רי"ש,
כָּל אַחַת וְאַחַת לְבִדְדָהּ. אָמַר לְהֵן הַקְּדוּשׁ
כְּרוּךְ הוּא: אֵינְכֵן כְּדָאֵיּוֹת לְבָרָא בְּכֵן

וְאִי תִימָא, דְּאֵלִיף אִיהוּ רִישָׁא דְכָל (אֵינִין) אֲתוּוֹן,
 (לֹא) יָאוּת אִיהוּ. אֶלָּא בְּנִין דְּאֲתִקְרִי בֵּיה אָרוּר
 (וּבְנִין דְּאֲתִקְרִי בֵּיה אָרוּר). וּבְנִין דָּא לֹא אֲתִפְרִי בֵּיה עֲלֵמָא,
 אִף עַל גַּב דְּאֵלִיף אִיהוּ אֶת דְּרוּזָא עֲלָאָה. בְּנִין
 דְּלֹא לְמִיתָב דּוּכְתָא לְסִטְרָא אַחְרָא דְּאִקְרִי אָרוּר,
 לֹא אֲתִפְרִי בֵּיה עֲלֵמָא. וְאַשְׁתַּכְּלַל בְּבִי"ת עֲלֵמָא,
 וּבִיה אֲתִפְרִי.

תָּא חַזִי, פִּי אַתָּה אֲבִינוּ, בְּנִין דְּהֵאֵי עֲלֵמָא, בְּהֵאֵי
 דְּרִנָּא אֲשְׁתַּכְּלַל וְאֲתִפְרִי. וּבַר נֶשׁ בֵּיה
 אֲתִפְרִי, וְנִפְק לְעֲלֵמָא. פִּי אַבְרָהָם לֹא יִדְעֵנוּ, דְּהֵאֵי
 אִף עַל גַּב דְּבִיה קִיּוּמָא דְּעֲלֵמָא. לֹא אֲשְׁתַּדַּל
 עָלָן, בְּמָה דְּאֲשְׁתַּדַּל עַל יִשְׁמַעְאֵל. דְּאָמַר, (בְּרֵאשִׁית י"ז)
 לֹא יִשְׁמַעְאֵל יִחְיֶה לְפָנֶיךָ. וְיִשְׂרָאֵל לֹא יִפְרֵנוּ, בְּנִין
 דְּכָל בְּרָכָאן דְּאַצְטְרִיךְ לְבְרָכָא לְבְנוֹי, שְׂבַק לְהֵאֵי
 דְּרִנָּא לְבְרָכָא כְּלָהוּ.

לשון הקודש

בַּא רְאָה, פִּי אַתָּה אֲבִינוּ, מִשּׁוּם
 שְׁהַעוּלָם הִזָּה נִתְקַן וּנְבָרָא בְּדְרָגָה הַזֹּה,
 וְהָאָדָם נְבָרָא בֵּיה וְנִצָּא לְעוֹלָם. פִּי
 אַבְרָהָם לֹא יִדְעֵנוּ, שְׁחֵרִי אִף עַל גַּב
 שְׂבֻו קִיּוּם הָעוֹלָם, לֹא הִשְׁתַּדַּל עֲלֵינוּ
 כְּמוֹ שֶׁהִשְׁתַּדַּל עַל יִשְׁמַעְאֵל, שְׂאָמַר לוֹ
 יִשְׁמַעְאֵל יִחְיֶה לְפָנֶיךָ. וְיִשְׂרָאֵל לֹא
 יִפְרֵנוּ, מִשּׁוּם שְׂכַל הַפְּרָכוֹת שֶׁהַצְטְרִיךְ

וְאֵם תֹּאמַר שְׂאֵלִיף הִיא הָרֵאשִׁית שֶׁל כָּל
 אוֹתָן הָאוֹתִיּוֹת - וְלֹא נִצָּה הוּא. אֶלָּא
 מִשּׁוּם שְׂנִקְרָא בּוּ אָרוּר וּמִשּׁוּם שְׂנִקְרָא בֵּיה
 אָרוּר, וּמִשּׁוּם זֶה לֹא נְבָרָא בּוּ הָעוֹלָם,
 אִף עַל גַּב שְׂאֵלִיף הִיא אוֹת שֶׁל סוּד
 עֲלִיוֹן. כִּדִּי לֹא לָתֵת מְקוֹם לְצַד הָאֲחֵר
 שְׂנִקְרָא אָרוּר, לֹא נְבָרָא בּוּ הָעוֹלָם,
 וְנִתְקַן הָעוֹלָם בְּבִי"ת, וְכוּ הוּא נְבָרָא.

אתה ה' אבינו, דהא אנת קיימא עלן תדיר
 לברכא, ולאשנתא עלן, באבא דאשנתא על
 בנין בכל מה דאצטריך לון. גואלנו מעולם שמך,
 דהא אנת הוא גואל, דהכי אתקרי המלאך הגואל.
 ודא גואלנו מעולם שמך, שמך ודאי. תנינן, אין
 מפסיקין בין גאולה לתפלה, כמה דלא מפסיקין בין
 תפלה של יד לתפלה של ראש. דבעי למחוי דכלא
 חד, וזה אוקמוה.

רבי יצחק ורבי יהודה הוו יתבי ליליא חד ולעאן
 באורייתא. אמר רבי יצחק לרבי יהודה, הא
 תנינן דכד ברא קדשא בריך הוא עלמא, עבד עלמא
 תתאה בגוונא דעלמא עלאה. וכלא דא לקבל דא.
 (ד"א עיין זה בגין למחוי דא לקבל דא) ואיהו יקריה לעילא ותתא.

לשון הקודש

של יד לתפלה של ראש, שצריך
 להראות שכל אחד, והנה פרשונה.
 רבי יצחק ורבי יהודה היו יושבים
 לילה אחד ועוסקים בתורה. אמר רבי
 יצחק לרבי יהודה, הנה שנינו, שבאשר
 ברא הקדוש ברוך הוא את העולם,
 עשה את העולם התחתון כמו שהעולם
 העליון, והכל זה כנגד זה, וכדי להיות זה
 כנגד זה והוא כבודו למעלה ולמטה.

לברך את בניו, השאיר לדרגה הזו
 לברך את כלם.

אתה ה' אבינו, שהרי אתה תמיד
 עומד עלינו לברך ולהשגיח עלינו, כמו
 אב שמשגיח על הבנים בכל מה
 שצריך להם. גואלנו מעולם שמך, שהרי
 אתה הוא גואל, שבך נקרא המלאך
 הגואל, וזה גואלנו מעולם שמך, שמך
 ודאי. שנינו, אין מפסיקים בין גאולה
 לתפלה, כמו שלא מפסיקים בין תפלה